

คำเรียกชื่อสัตว์ในนักการเมืองไทยที่ปรากฏบนอินเทอร์เน็ต

Animal Name Calling for Thai Politicians on the Internet

ปรภทธร คงศรี¹

หงษ์หยก ฟิ้นตน²

ศิริพร ปัญญาเมธีกุล³

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้คำเรียกชื่อสัตว์ในนักการเมืองไทยที่ปรากฏในเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟสบุ๊ก ผลจากการศึกษาพบว่าการใช้คำเรียกชื่อสัตว์ในนักการเมือง โดยมักพบร่วมกับคำนำหน้า 3 คำ ได้แก่ “ไอ้” “อี่” และ “บัก” และพบการเรียกนักการเมืองโดยใช้ประเภทของสัตว์ต่างๆ ได้แก่ สัตว์ปีก สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์เลื้อยคลาน ปรสิต และแมลง/แมง ซึ่งการเรียกดังกล่าวสื่อความคิด ทศนคติในแง่ลบทั้งสิ้น การเลือกใช้คำเรียกแสดงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษา โดยพบอุปลักษณะสัตว์ [นักการเมือง คือ สัตว์] เป็นเครื่องมือสำคัญในการแสดงทัศนคติเชิงลบต่อภาพลักษณ์ของนักการเมือง แสดงให้เห็นมุมมองของผู้ใช้ภาษาที่ไม่มีความนับถือในตัวนักการเมือง และการเรียกนักการเมืองในเชิงดูถูกเหยียดหยาม สะท้อนให้เห็นระบบความคิดและค่านิยมของผู้ใช้ภาษาในการกล่าวโจมตีนักการเมืองให้เสียชื่อเสียงและลดความน่าเชื่อถือในตัวนักการเมือง

คำสำคัญ: คำเรียกชื่อสัตว์ นักการเมือง เฟสบุ๊ก

¹ นิสิตปริญญาโท ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

² นิสิตปริญญาโท ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Abstract

This article presents a study of animal name calling in Thai politicians by Facebook users. The results reveal that animals are used to refer to Thai politicians. Three titles are often used: "I" "E" and "Buck" in front of the animal name calling for Thai politicians. Types of animals representing negative connotation include poultry, mammal, reptile, parasite and insects. Such name calling shows negative attitude towards politicians. Animal metaphor [politician is animal] is a tool to demonstrate negative attitude towards politicians' image, users' point of view, lack of respect and contempt. Animal name calling also reflects the ideas and values of those who use name calling to discredit the politicians.

Keywords: Animal name calling; Politicians; Facebook

1. บทนำ

นักการเมือง⁴เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญทางการเมือง นักการเมืองจึงเป็นบุคคลที่สื่อจับตามองในการกระทำหรือพฤติกรรมต่างๆ จากงานวิจัยของศิริพร ภัคดีผาสุข (2547) ซึ่งศึกษาบทบาทหน้าที่ของสมญานามนักการเมืองไทย โดยพบว่าสมญานามอธิบายลักษณะเด่นของนักการเมือง ทำให้ประชาชนคนทั่วไปรู้ถึงพฤติกรรม ภาพลักษณ์ของนักการเมือง สะท้อนลักษณะนิสัยและการทำงานของนักการเมือง และเพิ่มสีสันให้วาทกรรมการเมือง โดยการ “เล่น” กับภาษา สมญานามจึงเป็นคำเรียกอีกแบบหนึ่งที่นิยมนำมาใช้เป็นอย่างมากในสื่อมวลชน ซึ่งสื่อที่พบในปัจจุบันมีทั้งสื่อหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ และสื่อในสังคมออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นเฟซบุ๊ก เว็บบอร์ด เป็นต้น ซึ่งสื่อเรียกหรืออ้างถึงนักการเมืองด้วยการเรียกชื่อ-นามสกุลจริง เช่น “นายชวน หลีกภัย” “นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ” การเรียกชื่อเล่น เช่น “มาร์ค” เป็นชื่อเล่นของ “นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ” หรือ “ป๊อง” เป็นชื่อเล่นของ “ดร.สุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล” และการเรียกตามสมญานาม เช่น “หล่อใหญ่” คือ “นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ” เป็นต้น

จากการสำรวจเบื้องต้นในการใช้คำเรียกนักการเมืองที่ปรากฏในเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก พบการเรียกชื่อสัตว์ในนักการเมืองเป็นจำนวนมาก เช่น

- (1) “อีนกแก้มพอง มิ่งนะเป็นแน่ๆ เบาทวาน ความดัน”

⁴ นักการเมือง คือ ผู้มีบทบาททางการเมืองไทย ทั้งนักการเมืองหญิงและนักการเมืองชาย ซึ่งในงานวิจัยนี้รวมถึงแกนนำของกลุ่มผู้เคลื่อนไหวทางการเมืองฝ่ายต่างๆ ด้วย

(2) “นกแก้วนกขุนทองเจ็ดยั่วไปวันๆ”

(3) “อย่าปัญญาอ่อนตามพวกแมลงสาบ! จารุพงส์ โศววิปายด้านเปานกหวีด”

จากตัวอย่าง (1)-(3) พบว่าผู้ใช้เฟสบุ๊กเรียกนักการเมืองโดยอ้างอิงถึงสัตว์ ตัวอย่าง (1) และ ตัวอย่าง (2) เรียกนักการเมืองด้วยชื่อสัตว์ คือ “นก” “นกแก้วนกขุนทอง” หรือตัวอย่าง (3) เรียกนักการเมืองโดยใช้คำว่า “แมลงสาบ” ผู้วิจัยจึงสนใจการใช้คำเรียกเหล่านี้ว่าสื่อหรือแสดงความเชื่อมโยงกับนักการเมืองอย่างไร ซึ่งงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลการใช้คำเรียกนักการเมืองจากข้อความแสดงความคิดเห็นและการแลกเปลี่ยนทัศนคติต่อนักการเมืองผ่านสื่อเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟสบุ๊ก 4 เพจ ได้แก่ 1) เพจล้านชื่อต้านล้างผิด 2) เพจคนได้ใจเต็ม FC 3) เพจคนเสื้อแดง และ 4) เพจสื่อมวลชนคนเสื้อแดง โดยเก็บข้อมูลในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม ปี 2556 เหตุผลที่เก็บข้อมูลจากเพจทั้ง 4 เพจ เนื่องจากเป็นเพจสาธารณะที่ผู้สนใจสถานการณ์การเมืองสามารถแสดงความคิดเห็นได้และเพจทั้ง 4 เพจ นำเสนอประเด็นทางการเมืองที่กำลังเป็นที่ถกเถียงกันในปัจจุบัน จึงถือว่าเป็นตัวแทนที่ดีของการศึกษาการใช้คำเรียกนักการเมือง โดยผู้วิจัยพิจารณาเฉพาะคำเรียกที่เกี่ยวกับสัตว์ในการเรียกนักการเมืองเท่านั้น ส่วนคำเรียกที่ไม่ใช่สัตว์จะไม่อยู่ในขอบเขตข้อมูลของผู้วิจัยศึกษา

2. แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

กัลยา ดิงศภิตย์; ม.ร.ว. และอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2531) กล่าวว่า คำเรียกขาน คือ คำหรือวลีที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟัง ก่อนที่ตนจะพูดเรื่องต่างๆ ด้วย เป็นคำที่แสดงระดับทางสังคมของผู้ฟังตามที่คุณผู้พูดมองเมื่อเปรียบเทียบกับตนเอง และมีรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่ปรากฏนับตั้งแต่คำนำหน้า เช่น “คุณ” และจบลงที่คำลงท้าย เช่น “ครับ” การใช้คำเรียกขานจึงบอกถึงความสนิทสนม ความเคารพ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ซึ่งสมญานามก็เป็นหนึ่งในคำเรียก แต่เป็นคำเรียกที่ผู้อื่นตั้งให้ และแตกต่างจากการเรียกชื่อจริง ชื่อเล่น (ศิริพร ภาคศิผาสุข. 2549) สมญานามอาจเกิดจากพฤติกรรม หน้าตา รูปร่าง สถานภาพทางสังคม หรือตำแหน่งหน้าที่ของนักการเมือง เป็นต้น เช่นเดียวกับการศึกษาของเนตรทราย (2544) ที่ได้ศึกษาสมญานามในข่าวและรายการกีฬา ซึ่งพบว่ามักมีการให้สมญานามแก่บุคคล องค์กร สถานที่และเหตุการณ์ต่างๆ สมญานามที่ตั้งขึ้นมีองค์ประกอบมาจากพฤติกรรมหรือลักษณะเด่นๆ ประการใดประการหนึ่งที่เป็นข่าวและแสดงให้เห็นความคิดทัศนคติในแง่บวกและแง่ลบของผู้ตั้งสมญานาม

นอกจากนี้ ศิริพร ภาคศิผาสุข (2549) กล่าวว่าบทบาทสำคัญของสมญานามนักการเมือง คือ เป็น “เครื่องมือ” “อาวุธ” และ “เกราะ” ในการวิจารณ์การเมือง หากมองในมุมมองของอารมณ์ขัน เนื่องจากสามารถใช้ในการเสียดสี และมีท่วงทำนองแบบที่เล่นทีจริง ทำให้สามารถใช้ในการโจมตีนักการเมืองที่

เป็นเป้าหมายได้ ส่วนผู้อ่านหรือผู้รับสื่อได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินกับสมญานามนั้นๆ แต่
 นักการเมืองที่ได้รับผลกระทบย่อมไม่รู้สึกรำคาญตามสมญานามที่ได้รับ

3. ผลการวิเคราะห์

จากการวิเคราะห์ข้อความแสดงความคิดเห็นและการแลกเปลี่ยนทัศนคติต่อนักการเมืองผ่านสื่อ
 เครือข่ายสังคมออนไลน์เฟสบุ๊ก 4 เพจ ในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม ปี 2556 พบคำเรียกชื่อสัตว์
 ในนักการเมือง ทั้งหมด 80 คำเรียก โดยมีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์คำเรียกชื่อสัตว์ในนักการเมือง

จากข้อมูลพบการใช้คำเรียกชื่อสัตว์ในนักการเมืองทั้งนักการเมืองหญิงและนักการเมืองชาย ดัง
 รายละเอียดในตาราง 1 และ ตาราง 2

1.1 คำเรียกชื่อสัตว์ในนักการเมืองชาย

ตาราง 1 คำเรียกชื่อสัตว์ในนักการเมืองชาย

ลำดับ ที่	ชื่อนักการเมือง	คำนำหน้า+ชื่อสัตว์		ไม่มีคำนำหน้า+ชื่อสัตว์	
		ชื่อสัตว์	ชื่อสัตว์+คำ ขยาย	ชื่อสัตว์	ชื่อสัตว์ 2 ชนิด
1	พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	ไ้ควาย	ไ้เหี้ยเหี้ยม		
2	ดร.สุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุล	ไ้แมลงวันหัว เขี้ยว	ไ้ควายแดง ไ้นกตะกุ่ม หัวล้าน ไ้เหี้ยหัวล้าน		
3	นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ	ไ้วัว			
4	ดร.พร้อมพงษ์ นพฤทธิ	บั๊กปลวก		ปลวก	นกแก้วนกขุนทอง
5	นายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์	ไ้หมา ไ้ไล่เดือน ไ้แมงดา	ไ้งูพิษ	จิ้งจก	
6	นายสุเทพ เทือกสุบรรณ	ไ้หมา ไ้เหี้ย			

ลำดับ ที่	ชื่อนักการเมือง	คำนำหน้า+ชื่อสัตว์		ไม่มีคำนำหน้า+ชื่อสัตว์	
		ชื่อสัตว์	ชื่อสัตว์+คำ ขยาย	ชื่อสัตว์	ชื่อสัตว์ 2 ชนิด
		ไอ้ควาย			
7	นายจตุพร พรหมพันธุ์	ไอ้จิ้งจก ไอ้ควาย ไอ้เหี้ย ไอ้ลูกหมา			
8	นายจรรพงค์ เรืองสุวรรณ	ไอ้เหี้ย ไอ้ควาย			
9	ร.ต.อ ดร.เฉลิม อยู่บำรุง	ไอ้เหี้ย ไอ้หมา ไอ้เบ็ด ไอ้ลูกหมา บักเบ็ด			

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่าการแสดงความคิดเห็นผ่านเฟสบุ๊คที่เรียกนักการเมืองชายมีการใช้คำนำหน้าว่า “ไอ้” “บัก” พร้อมทั้งคำเรียกชื่อสัตว์แสดงถึงความรู้สึก ทศนคติด้านลบของผู้พูดที่มีต่อนักการเมืองชาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) คำเรียกที่มีคำนำ + ชื่อสัตว์

จากข้อมูลที่พบในการใช้คำเรียกที่มีคำนำและคำเรียกชื่อสัตว์ มีการใช้ร่วมกับคำขยาย และการใช้สัตว์ 2 ชนิด ร่วมกัน ได้แก่

1.1 ไอ้ + ชื่อสัตว์ เช่น “ไอ้ควาย” “ไอ้วัว” “ไอ้เหี้ย” “ไอ้จิ้งจก” “ไอ้คางคก” “ไอ้หมา” “ไอ้แมงดา” “ไอ้ไส้เดือน” หรือการใช้คำเรียกภาษาถิ่น + ชื่อสัตว์ เช่น บัก + ชื่อสัตว์ “บักปลวก”

1.2 ไอ้ + ชื่อสัตว์ + คำขยาย เช่น “ไอ้เหี้ยเหลี่ยม”

คำขยายส่วนมากมาจากลักษณะภายนอกที่พบ เช่น พ.ต.ท ทักษิณ ชินวัตร มีรูปหน้าเหลี่ยม จึงใช้เป็นคำขยาย และเนื่องจากคำว่า “ไอ้เหี้ย” มีเรียกหลายคน การใช้คำขยายมีเพื่อให้สามารถแยกได้อย่างถูกต้องว่าเจาะจงถึงใคร

2) คำเรียกชื่อสัตว์ที่ไม่มีคำนำหน้า

2.1 ชื่อสัตว์ เช่น “ปลวก” “จิ้งจก”

2.2 ชื่อสัตว์ + ชื่อสัตว์ เช่น “นกแก้วนกขุนทอง”

จะเห็นได้ว่า มีการใช้คำเรียกสัตว์ 2 ชนิด คือ “นกแก้ว” กับ “นกขุนทอง” เรียก ดร.พร้อมพงษ์ นพฤทธิ์ เปรียบได้กับคนที่พูดไม่หยุด

1.2 คำเรียกชื่อสัตว์ในนักการเมืองหญิง

ตาราง 2 คำเรียกชื่อสัตว์ในนักการเมืองหญิง

ลำดับ ที่	ชื่อสัตว์	คำนำหน้า+ชื่อสัตว์		ไม่มีคำนำหน้า+ชื่อสัตว์		
		ชื่อสัตว์	ชื่อสัตว์ + คำขยาย	ชื่อสัตว์ 2 ชนิด	ชื่อสัตว์ + คำขยาย	อวัยวะ + ชื่อสัตว์
1	น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร	อีควาย อีเหี้ย		นกแก้ว นกขุนทอง		หน้า แมลงสาบ
2	นางธิดา ถาวรเศรษฐ์	อีปลวก อีนกแสบ อีควาย อีเหี้ย	อีนกแก้วพอง			

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่าการแสดงความคิดเห็นผ่านเฟสบุ๊คที่เรียกนักการเมืองหญิงมีการใช้คำนำหน้า โดยใช้คำว่า “อี” และคำเรียกชื่อสัตว์แสดงถึงความรู้สึก ทศนคติด้านลบของผู้พูดที่มีต่อนักการเมืองหญิง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) คำเรียกที่มีคำนำ+ชื่อสัตว์

1.1 อี + ชื่อสัตว์ เช่น “อีควาย” “อีเหี้ย” “อีปลวก” “อีนกแสบ” “อีเหี้ย”

1.2 อี + ชื่อสัตว์ + คำขยาย เช่น “อีนกแก้วพอง”

คำขยายส่วนใหญ่มาจากลักษณะภายนอกที่พบ เช่น นางธิดา ถาวรเศรษฐ์ มีรูปแก้วพอง จึงใช้เป็นคำขยาย เรียกเป็น “อีนกแก้วพอง”

2) คำเรียกชื่อสัตว์ที่ไม่มีคำนำหน้า

2.1 ชื่อสัตว์ + ชื่อสัตว์ เช่น “นกแก้วนกขุนทอง”

2.2 ชื่อสัตว์ + คำขยาย เช่น “ปูแดง”

คำขยายส่วนใหญ่มาจากลักษณะภายนอกที่พบ เช่น น.ส. ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร พุดเหมือน “นกแก้วนกขุนทอง” และใช้คำขยายสีแดง เนื่องจากกลุ่มสีแดงให้การสนับสนุนการทำงาน น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร จึงเป็น “ปูแดง” กล่าวคือ การเรียกชื่อเล่นร่วมกับสีของกลุ่มที่ให้การสนับสนุน

2. ผลของการจัดประเภทสัตว์ในการเรียกนักการเมือง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าประเภทของสัตว์ที่ใช้ในการเรียกนักการเมืองสามารถจัดประเภทได้เป็นสัตว์ปีก สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์เลื้อยคลาน ปรสิต และแมลง/แมง สืบเนื่องจากจากการวิเคราะห์ในข้อ 1 ไม่พบความแตกต่างในการใช้คำเรียกชื่อสัตว์ในนักการเมืองหญิงและนักการเมืองชาย ดังนั้น ในการจัดประเภทสัตว์จึงไม่แยกตามเพศของนักการเมือง ดังรายละเอียดในตาราง 3

ตาราง 3 การจัดประเภทสัตว์ที่ใช้ในการเรียกนักการเมือง

ประเภทสัตว์	ชื่อสัตว์	ชื่อสัตว์ + คำขยาย
สัตว์ปีก	นกแก้ว นกขุนทอง อินกแสด	อินกตะกุ่มหัวล้าน อินกแก้มพอง
สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม	ไอ้ควาย ไอ้วัว ไอ้หมา ไอ้ลูกหมา	ไอ้หมาขี้เรื้อน ไอ้ควายแดง
สัตว์เลื้อยคลาน	ไอ้เหี้ย ไอ้ไล่เดื่อน จิ้งจก	ไอ้เหี้ยหัวล้าน ไอ้งูพิษ
ปรสิต	อีเห็บ	
แมลง/แมง	ไอ้แมลงวันหัวเขียว ไอ้แมงดา ไอ้แมลงสาบ บักปลวก	หน้าแมลงสาบ

ประเภทสัตว์	ชื่อสัตว์	ชื่อสัตว์ + คำขยาย
	ปลวก	

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าการแสดงความคิดเห็นผ่านเฟสบุ้กในการเรียกนักการเมืองสามารถจัดเป็นประเภทของสัตว์ได้ ดังนี้

1. สัตว์ปีก

จากข้อมูลพบการใช้คำเรียกโดยใช้สัตว์ปีกในการเรียกนักการเมือง เช่น “นกแก้ว” “นกขุนทอง” “นกแสก” ดังตัวอย่างเช่น

(4) “...สติปัญญาเท่านกแก้ว..นกขุนทอง”

จากตัวอย่าง (4) เห็นได้ว่ามีการใช้คำเรียกชื่อสัตว์ คือ “นกแก้ว นกขุนทอง” ซึ่งเป็นสัตว์ประเภทนกเป็นสัตว์ที่เลี้ยงและสามารถฝึกพูดให้เหมือนคนได้ แต่มีความแตกต่างจากคนตรงที่ว่า เป็นการพูดเลียนแบบ พูดได้แค่คำสั้นๆ ไม่เป็นประโยค ไม่เป็นข้อความ และไม่มีความคิดที่จะพูดได้เอง ต้องได้รับการฝึกให้พูดตาม นกแก้ว นกขุนทองจึงพูดได้เฉพาะบางคำเท่านั้น จากลักษณะดังกล่าวเป็นการใช้คำเรียกที่บ่งบอกถึงลักษณะของนักการเมืองที่มีตำแหน่งเป็นโฆษกพรรคการเมืองทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารและการเคลื่อนไหวของพรรคผ่านสื่อ ซึ่งตำแหน่งโฆษกเป็นหน้าที่ที่มีอิทธิพลต่อผู้ติดตามข่าว หากโฆษกเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ ผู้ติดตามข่าวก็จะเชื่อถือตามไปด้วย แต่นักการเมืองคนนี้ก็กลับถูกคนในสังคมออนไลน์เรียกว่า “นกแก้ว นกขุนทอง” ซึ่งเป็นนกที่ได้แต่พูดเลียนแบบเท่านั้น

2. สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

จากข้อมูลพบการใช้คำเรียกโดยใช้สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เช่น “ควาย” “วัว” “หมา” ดังตัวอย่างเช่น

(5) “ไอ้ควายแดงโง่!”

จากตัวอย่าง (5) เห็นได้ว่าความเชื่อและคำเปรียบเทียบในอดีตที่มีมาจนถึงปัจจุบัน คือ การเปรียบเทียบคนโง่ว่าเป็นควาย เพราะควายเป็นสัตว์ที่ถูกนำมาใช้แรงงาน ทำงานในการไถนา ถูบั้งคั้บ จุงจุมุกโดยผู้้ใช้แรงงานที่ควบคุมให้ทำงานตามคำสั่ง ไม่มีอิสระในการใช้ชีวิต จากตัวอย่างใช้ในการเรียกรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศที่มักแถลงข่าวผ่านสื่อบ่อยๆ จนได้รับการถูกกล่าวหาว่า ได้รับคำสั่งและทำตามคำสั่งให้ออกมาแถลงข่าวแทนนายกรัฐมนตรี

3. สัตว์เลี้ยงคลาน

จากข้อมูลพบการใช้คำเรียกโดยใช้สัตว์เลี้ยงคลาน เช่น “ตัวเงินตัวทองหรือตัวเหี้ย” “ไส้เดือน” “จิ้งจก” “งู” ซึ่งสัตว์เหล่านี้ ไม่เป็นที่ต้องการของมนุษย์มากนัก เช่น “ตัวเหี้ย” หรือการเรียกโดยใช้ “จิ้งจก” หมายถึง การเปลี่ยนสีได้ตลอดเวลา เปรียบได้กับนักการเมืองที่สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ที่ต้องการได้ เป็นต้น ดังตัวอย่างเช่น

(6) “มีแต่ใช้เงินเพื่อผลประโยชน์ตัวเอง ใ้เหี้ยเหลี่ยมมันไม่จริงใจกับใครหรอก ทำแต่เรื่องระยำ พวกแดงก็โดนหลอกใช้ไป”

จากตัวอย่าง (6) เห็นว่า “เหี้ยหรือตัวเงินตัวทอง” เป็นสัตว์เลี้ยงคลานที่มักถูกนำไปเปรียบเทียบถึงความสกปรก ในเริ่มแรกที่ทำให้มีการนำตัวเหี้ยมาเกี่ยวข้องกับการเมือง เพราะคำพูดที่ว่า “เหี้ยเข้าทำเนียบ” มีที่มาจากหน้าทำเนียบมีหนองน้ำและมีตัวเหี้ย มักออกมาเดินแถวหน้าอาคารตึกทำเนียบ และบางครั้งก็เข้าไปในบริเวณอาคาร และด้วยลักษณะของเหี้ยที่ชอบกินของเน่าของเสีย อาศัยในที่สกปรก จึงเป็นที่มาของการนำตัวเหี้ยมาใช้เรียก

(7) “มรีงดีตายหา ไ้ไส้เดือนเฮ้ย...”

จากตัวอย่าง (7) การใช้คำเรียก “ไส้เดือน” ในการเรียกนักการเมือง เป็นที่รู้กันว่าลักษณะของไส้เดือนมีลำตัวเป็นปล้อง ยาว ชอบซ่อนไซดิน ไ้เดือนเป็นประโยชน์ในทางพรวนดินและการเกษตร ไ้เดือนมักอาศัยอยู่ใต้ดิน ลักษณะเฉพาะของไส้เดือนถูกนำมาเรียกนักการเมือง เนื่องจากมีลักษณะบางอย่างที่เห็นว่านักการเมืองมีลักษณะเหมือนการซ่อนไซ ลื่นไถลไปได้เช่นเดียวกับคำพูดของนักการเมืองที่มีการใช้คำพูดแบบพูดไปเรื่อย เพื่อเป็นการไม่เสียผลประโยชน์ และไม่แสดงการเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

(8) “...มึงมันไ้งูพิษคบไม่ได้”

จากตัวอย่าง (8) ความหมายของ “งู” เป็นสัตว์เลี้ยงคลานที่น่ากลัวและอันตราย งูใช้วิธีการเลื้อยไปยังที่ต่างๆ ล้วนแล้วแต่มีอันตรายทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง งูที่มีพิษสามารถทำร้ายผู้คน และเป็นอันตรายเมื่ออยู่ใกล้ พิษของงูมีอันตรายอาจถึงชีวิตได้ ลักษณะของงูพิษจึงถูกนำมาใช้เรียกนักการเมืองที่มีลักษณะไม่เป็นมิตรแท้จริงกับใคร นอกจากจะพูดไปเรื่อย ซึ่งเหมือนลักษณะการเคลื่อนไหวของงูแล้ว คำพูด ความคิด และการกระทำก็เป็นอันตรายต่อคนอื่น นักการเมืองจึงถูกมองว่ามีลักษณะเช่นเดียวกับงู

4. ปรลิต

จากข้อมูลพบปรลิต คือ “เห็บ” ซึ่งเป็นปรลิตที่คอยดูดเลือดสิ่งมีชีวิตที่ไปอาศัย ดังตัวอย่างเช่น (9) “อีเห็บ!!!”

จากตัวอย่าง (9) นักการเมืองที่ถูกเรียกว่า “อีเห็บ” เนื่องจากเห็บเป็นสัตว์ที่มีขนาดเล็กมาก จัดอยู่ในประเภทปรลิต ถึงแม้มีขนาดเล็ก แต่มีพิษให้คันตามผิวหนังเมื่อโดนกัดหรือเมื่อสัตว์ใดถูกเห็บเกาะ เห็บจะดูดเลือดสัตว์นั้น ลักษณะเช่นนี้ถูกนำมาเรียกนักการเมือง ซึ่งมีลักษณะการเกาะกินเหมือนกัน โดยมองว่ากระทำทุกอย่างเพื่อผลประโยชน์ การกระทำที่ทำได้ แม้จะผิดก็ตาม เหมือนลักษณะของเห็บที่เกาะกินและเกาะแนบแน่น

5. แมลง/แมง

จากข้อมูลพบการเรียกแมลง/แมง เช่น “แมลงวันหัวเขียว” “แมงดา” “แมลงสาบ” “ปลวก” ดังตัวอย่างเช่น

(10) “อีปลวก เขาสมองควายมาคิดหรือไง ถึงได้พูดแบบนี้ ถ้าจะมีค้ายตายเม็งแระคนแรก!”

จากตัวอย่าง (10) เห็นว่านักการเมืองหญิงถูกเรียกด้วย “ปลวก” ซึ่งปลวกจัดเป็นสัตว์ประเภทแมลงโดยชีวิตแรกเริ่มของปลวกเป็นสัตว์ตัวเล็กๆ มีหัวและปากที่แข็ง จะกัดกินไม้ให้ผุพังไปเรื่อยๆ และไม่นาน ปลวกก็จะกลายเป็นแมลง ซึ่งถูกนำมาเรียกนักการเมือง หมายถึง การกัดกินบ้านเมือง ให้เสียหายเหมือนปลวกกัดกินบ้านทั้งหลัง

(11) “หน้าแมลงสาบ!!”

จากตัวอย่าง (11) เป็นที่เข้าใจว่า “แมลงสาบ” เป็นสัตว์ที่สกปรกสร้างความรังเกียจให้แก่ผู้สัมผัส เพราะเป็นพาหะนำเชื้อโรค และแมลงสาบชอบอาศัยอยู่ในที่ที่มีความสกปรก จึงนำสัตว์ประเภทนี้มาใช้เรียกนักการเมือง สื่อถึงความน่ารังเกียจ

4. สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาการใช้คำเรียกชื่อสัตว์ในนักการเมืองที่ปรากฏในข้อความแสดงความคิดเห็นผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟสบุ๊ก จากผลการศึกษาพบว่ามีการใช้คำเรียกชื่อสัตว์ในนักการเมือง โดยมักพบร่วมกับคำนำหน้า 3 คำ ได้แก่ “ไอ้” “อี” และ “บัก” ซึ่งเป็นคำนำหน้าที่ไม่ให้เกียรติแก่ผู้ถูกเรียก สื่อเจตนาความไม่พอใจของผู้เรียกในการกระทำต่างๆ ของนักการเมืองหญิงและนักการเมืองชาย นอกจากนี้จากการวิเคราะห์พบว่าการเรียกนักการเมืองโดยใช้ประเภทของสัตว์ต่างๆ ได้แก่ สัตว์ปีก สัตว์เลี้ยงลูก

ด้วยนม สัตว์เลื้อยคลาน ปรสิต และแมลง/แมง ซึ่งเป็นสัตว์ที่คนรังเกียจ เป็นสัตว์ที่ก่อความเดือดร้อน กัด กิน สิ่งมีชีวิตที่ไปอาศัยด้วย การใช้สัตว์เรียกนักการเมืองสื่อถึงพฤติกรรม การกระทำของนักการเมือง ที่มีลักษณะคล้ายสัตว์ ซึ่งจากข้อมูลพบการเรียกที่สื่อความคิด ทศนคติในแง่ลบทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็น “งู พิษ” “เห็บ” “ปลวก” ส่วนคำขยายที่ปรากฏในคำเรียกส่วนมากมาจากรูปร่างหน้าตา ลักษณะนิสัย หรือ พฤติกรรมของนักการเมือง เช่น “หัวล้าน” “เหลี่ยม” ซึ่งผลที่ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร ภักดี ผาสุก (2547, 2549) ที่พบว่าสมญานามของนักการเมืองอธิบายลักษณะเด่นของนักการเมือง คือ พฤติกรรม ภาพลักษณ์ ลักษณะนิสัยและการทำงานของนักการเมือง

ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าบริบทสถานการณ์ทางการเมืองมีผลต่อการเลือกใช้คำเรียกนักการเมือง ปัญหาขัดแย้งต่างๆ ในช่วงรัฐบาลพรรคเพื่อไทย ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกของประเทศไทยดำรง ตำแหน่ง คือ น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นผู้นำประเทศในยุคสมัยนั้น สร้างกระแสความน่าสนใจให้กับผู้ใช้ ภาษาที่มีความเห็นต่าง โดยการเลือกใช้คำเรียกที่แสดงมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษา ซึ่งจากการศึกษาข้อมูลพบ อุปลักษณะสัตว์ [นักการเมือง คือ สัตว์] เป็นเครื่องมือในการแสดงทัศนคติเชิงลบต่อภาพลักษณ์ของ นักการเมืองซึ่งเป็นลักษณะเด่นที่สุดในงานวิจัยนี้ ดังเห็นได้จากข้อมูลภาษาที่ผู้วิจัยมักพบการใช้ถ้อยคำ “ไอ้” หรือ “อี” นำหน้าชื่อสัตว์เป็นส่วนมาก แสดงให้เห็นมุมมองของผู้ใช้ภาษาที่ไม่มีความนับถือในตัว นักการเมืองผู้นั้น และการเรียกนักการเมืองในเชิงดูถูกเหยียดหยาม สะท้อนให้เห็นระบบความคิดและ ค่านิยมของผู้ใช้ภาษาในการกล่าวโจมตีนักการเมืองให้เสียชื่อเสียง และใช้อุปลักษณะสัตว์เป็นเครื่องมือ สำคัญในการชี้นำความคิดของผู้รับสาร โดยการเปรียบเทียบนักการเมือง คือ สัตว์ เพื่อให้ผู้รับสารเห็น คล้อยตามได้อย่างชัดเจนและลดความน่าเชื่อถือในตัวนักการเมืองอย่างมีนัยสำคัญ

เมื่อพิจารณาหน้าที่ของมโนอุปลักษณะตามแนวคิดของชาร์เตอร์ริส-แบล็ค (Charteris-Black. 2005) พบว่ามีหน้าที่บางอย่างที่สอดคล้องกับงานวิจัยนี้ซึ่งถือได้ว่าเป็นลักษณะเด่น กล่าวคือ งานวิจัยของ ชาร์เตอร์ริส-แบล็คพบว่าอุปลักษณะในวาทกรรมทางการเมืองมีหน้าที่สำคัญในการเพิ่มผลทางอารมณ์ โดย การนำแบบเปรียบเทียบที่มีการประเมินค่าว่าดีหรือไม่ดี เมื่อกล่าวถึงอีกฝ่ายหนึ่งที่มีความคิดเห็นไม่สอดคล้อง กัน เช่นเดียวกับการเรียกนักการเมืองด้วยสัตว์ ที่ผู้ใช้ภาษาเปรียบนักการเมืองในแง่ลบ และประเมินการ กระทำต่างๆ ของนักการเมืองเสมือนการกระทำของสัตว์

บรรณานุกรม

- กัลยา ดิงศภักดิ์, ม.ร.ว. และ อมรา ประสิทธิ์รัฐสิทธิ์. (2531). *การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เนตรทราย มณีโชติ. (2544). *สมญานามในข่าวและรายการกีฬาทางสื่อมวลชน*. ปริญญาานิพนธ์ นศ.ม. (การสื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร ภัคดีผาสุข. (2547). *สมญานามนักการเมือง: การละเล่นทางภาษาเพื่อวิจารณ์การเมืองไทยของสื่อมวลชน*. ใน *รู้ทันภาษา รู้ทันการเมือง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ขอคิดด้วยคน.
- ศิริพร ภัคดีผาสุข. (2549). *ความแหวกแนวและอารมณ์ขันของสมญานามนักการเมืองไทยในสื่อมวลชน*. ใน *มองสังคมผ่านวาทกรรม*. กรุงเทพฯ: บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.
- Charteris-Black, Jonathan. (2005). *Politician and Rhetoric: The Persuasive Power of Metaphor*. Great Britain: Palgrave-MacMillan.